

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 1Co/264/2011
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7610203002
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 11. 2012
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ladislav Cakoci
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2012:7610203002.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ladislava Cakociho a sudcov JUDr. Petra Tutka a JUDr. Pavla Tkáča v právnej veci žalobcov: 1. M. K., bytom O., T. Č.. XX, 2. B. Z., bytom F. Z.Á., F. XXX/X, 3. B. D., bytom A., K. XX, 4. A. D., bytom Ž. XX, 5. K. D., C. M. - E., S. XX, všetkých zastúpených JUDr. T. A., advokátkou Advokátskej kancelárie so sídlom v S.Ú., V.. X. Z. Č.. XXXX/X, proti žalovaným: 1. A. V.Í., bytom K. H. N., S. XXX/XX, zastúpenému A.. U. S., advokátom, so sídlom v K. H. N., Š. H. X, 2. D. R., C. S. N., Š. XX, 3. Z. C., C. S.C. P., R. XXX, 4. B. K., C. B., Z. XXX, Q., 5. P. Ľ. N.G., C. C., C., Q. XXX/X, 6. B. D., C. F. D., C. Š. XXX/XX, 7. P. N. F., C. M. F., E. XX/X, 8. B. S., C. C., Q. XX, 9. G. Č., C. F. D., S. XXX/X, 10. P. A.H. D., C. C. C., H. XXXX/X, 11. Z. O.oliášovej, bytom C., K. Z., Q. XXXX/XX, o určenie predmetu dedičstva, o odvolaní žalobcov proti rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves, zo dňa 26. 4. 2011, č. k. 9C/38/2010-106 takto

rozhodol:

Neprípúšťa späťvzatie žaloby.

Potvrdzuje rozsudok.

Žalobcovia sú povinní nahradiť žalovanému v 1. rade trovy odvolacieho konania v sume 128,82 eur a tieto zaplatiť advokátovi A.. U. S. v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Žalovaným v 2. až 11. rade náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa žalobu zamietol a žalovanému v 1. rade nepriznal náhradu trov konania.

Týmto rozsudkom súd prvého stupňa rozhodol o nároku žalobcov, ktorí sa domáhali určenia, že nehnuteľnosti zapísané na liste vlastníctva č. XXXX, katastrálne územie K. H. N. ako byt č. X, H. P.. poschodí obytného domu č. XX, postavený na parcele číslo XXX, ako aj spoločné časti a spoločné zariadenia bytového domu nachádzajúceho sa na O. V. Č.. XX B. XX, nachádzajúceho sa na parcele č. XXX B. XXX v podiele XXX/XXXXXX, ako aj parcela č. XXX - zastavaná plocha a nádvorie vo výmere XXX Z.X a parcela č. XXX - zastavaná plocha a nádvorie vo výmere XXX Z.X v podiele XXX/XXXXXX patria do dedičstva po nebohom Mgr. A. D. zomrelom dňa XX. XX. XXXX. Tohto nároku sa žalobcovia domáhali s poukazom na tvrdenie, že sú dedičmi po nebohom Z.. A. D. a sporná nehnuteľnosť bola z vlastníctva ich poručiteľa prevedená do vlastníctva iných osôb na základe neplatnej darovacej zmluvy.

Rozsudok odôvodnil súd prvého stupňa tým, že na základe vykonaného dokazovania mal za preukázané, že pod číslo XD/XXX/XXXX bolo na Okresnom súde v Spišskej Novej Vsi vedené dedičské konanie po nebohom Z.. A. D., zomrelom dňa XX. XX. XXXX.

Dedičské konanie bolo ukončené Osvedčením o dedičstve, ktoré nadobudlo právoplatnosť 29. 5. 2007, podľa ktorého predmetom dedenia boli iba hnutelné veci. Z obsahu dedičského spisu súd zistil, že okrem zákonných dedičov, ktorí sú účastníkmi tohto konania (s výnimkou žalovaného v 1. rade), bola účastníčkou dedičského konania po nebohom aj súdom ustanovená opatrovníčka pre neznámych dedičov po nebohej Z. C., zomrelej v Rusku - sestre nebohého poručiteľa. Dňa 22. 10. 2009 bol podaný návrh na dodatočné prejednanie dedičstva po nebohom poručiteľovi, a to na prejednanie nehnuteľností zapísaných na liste vlastníctva č. XXXX, katastrálne územie K. H. N. a listoch vlastníctva č. XXX, XXXX, XXXX, XXXX, katastrálne územie X.. Ďalej konštatoval, že z Osvedčenia, ktoré nadobudlo právoplatnosť 19. 2. 2011 vyplýva, že ako dedičstvo boli prejednané iba nehnuteľnosti nachádzajúce sa v katastrálnom území Osturňa, nebola však prejednaná sporná nehnuteľnosť zapísaná na LV č. XXXX katastrálneho územia K. H. N..

Konštatoval, že rozsudkom rovnakého súdu zo dňa 14. 4. 2008 pod č. k. 6C/159/2006-164, ktorý nadobudol právoplatnosť 4. 12. 2009 bolo určené, že darovacia zmluva uzavretá Mgr. A. D., zastúpeným A. L., ako darcom a obdarovanými O. L. B. Z. L. zo dňa 19. 12. 2003, je neplatná. V prevyšujúcej časti, čo do určenia, že predmet daru patrí do dedičstva po nebohom Z.. A. D., bol návrh zamietnutý z dôvodu nedostatku vecnej legitímácie, keďže účastníkom konania nebol vlastník nehnuteľností zapísaný na liste vlastníctva.

Na základe toho súd prvého stupňa s poukazom na ustanovenie § 80 ods. 1 písm. c/ O.s.p. a § 135 ods. 1 O.s.p., ako aj § 37 ods. 1 a § 39 Občianskeho zákonníka konštatoval, že žalobcovia v konaní v súlade s ustanovením § 80 písm. c/ O.s.p. preukázali naliehavý právny záujem na uplatňovanom určovacom nároku, keďže títo sú zákonnými dedičmi po nebohom poručiteľovi a nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom tohto konania, neboli prejednané po tomto poručiteľovi v dedičskom konaní.

V rámci dokazovania sa súd vyporiadaval ako s predbežnou otázkou s platnosťou nie len darovacej zmluvy, ale aj následnej zámennej a kúpnej zmluvy, ktorými došlo k prevodom sporných nehnuteľností z nebohého Z.. A. D. na žalovaného v 1. rade, ohľadne ktorej uviedol, že právoplatným výrokom rozsudku súdu, ktorým bola určená neplatnosť tejto zmluvy, je súd v súlade s ustanovením § 131 O.s.p. v tomto konaní viazaný. Ohľadne ďalších naväzujúcich zmlúv, teda zámennej zmluvy zo dňa 7. 4. 2004 a kúpnej zmluvy zo dňa 14. 8. 2006 uviedol, že O. L. K. Z. sa nikdy nestali vlastníkami sporných nehnuteľností s poukazom na to, že nadobudnutie vlastníckeho práva od nevlastníka je všeobecne považované za neplatný právny úkon v zmysle ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka. Napriek tomuto záveru mal za to, že nárok žalobcov nie je dôvodný. Poukázal totiž na stred záujmov, a to ochrany vlastníckeho práva na jednej strane a ochrany dobromyseľnosti účastníkov ďalších právnych úkonov na druhej strane. Konštatoval, že na základe uzavretej zámennej zmluvy zo dňa 7. 6. 2004 boli zapísaní v katastri nehnuteľnosti ako vlastníci O. L. K. Z. Z.. Zápisom vlastníckeho práva do katastra nehnuteľnosti títo riadne nadobudli vlastnícke právo k predmetnému bytu s príslušenstvom. Ak aj neskôr došlo k určaniu absolútnej neplatnosti darovacej zmluvy, ktorou nadobudli svoje vlastnícke práva k nehnuteľnostiam, zmluva medzi nimi a S. C.ola riadne uzatvorená. Konštatoval, že v konaní nebolo preukázané, aby v čase tohto prevodu účastníci zámennej zmluvy mali vedomosť o neplatnosti prechádzajúcej darovacej zmluvy. Preto uzavrel, že zámenná zmluva bola platne uzavretá. Tretie osoby konajúce v dobrej viere a spoľiehajúce sa na platné právo, totiž nemôžu stratiť nadobudnuté práva, inak by bol porušený princíp právnej istoty a vlastník by si nikdy nemohol byť istý svojím vlastníctvom. Poukázal v tomto smere na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 4Cdo/276/2006 a rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky č. 22 Cdo/778/2005.

Rovnaké závery súd prvého stupňa uzavrel aj ohľadne kúpnej zmluvy uzavretej medzi Petrom Petriskom a žalovaným v 1. rade dňa 14. 8. 2006. Konštatoval, že obidve zmluvy, teda zámenná aj kúpna, boli uzavreté ešte pred podaním návrhu na určenie neplatnosti darovacej zmluvy, a preto tieto považoval za

platné. Mal za to, že neexistuje právny titul, na základe ktorého by bolo možno určiť vlastnícke právo k predmetnej nehnuteľnosti v prospech nebohého Z.. A. D., preto žalobu zamietol.

Za ďalší dôvod pre zamietnutie žaloby považoval nedostatok vecnej legitímácie účastníkov. Konštatoval, že účastníkmi určovacej žaloby o určenie predmetu dedičstva, musia byť všetci dedičia po nebohom, či už na strane žalobcov, alebo žalovaných. Konštatoval, že z výpovedí samotných žalobcov, ale aj z obsahu spisu 4D/229/2005 zistil, že zákonnou dedičkou nebohého Z.. A. D. je aj jeho sestra Z. C., resp. jej dedičia, ktorá sú na neznámom mieste. Mal však za nesporné, že v tomto prípade sa jedná o ďalšiu dedičku, resp. dedičov, ktorí neboli označení za účastníkov tohto konania. Otázka vecnej legitímácie, či už aktívnej, alebo pasívnej je otázkou hmotnoprávnou, a preto nemohol účastníkov poučovať o tom, kto má byť účastníkom v tomto konaní.

Úspešnému žalovanému v 1. rade nepriznal náhradu trov konania s poukazom na ustanovenie § 142 ods. 1 a § 150 ods. 1 O.s.p., keď konštatoval, že dospel k záveru, že vo veci sú preukázané dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré odôvodňujú nepriznanie náhrady trov konania úspešnému žalovanému v 1. rade. Tieto spočívajú v samotnom predmete konania, kde žalobcovia odôvodňujú svoje práva od absolútnej neplatnosti právneho úkonu darovacej zmluvy a jednak na strane účastníkov, teda žalobcov, ktorí si uplatňovali svoje práva po ich predchodcovi práve s poukazom na určenie neplatnosti darovacej zmluvy. Ostatní účastníci si náhradu trov konania neuplatnili.

Proti rozsudku podali včas odvolanie žalobcovia. Títo žiadali napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, alternatívne tento zmeniť a ich žalobe v celom rozsahu vyhovieť a priznať náhradu trov konania. Svoje odvolanie zakladali na tvrdení, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia. V odvolaní uviedli, že súd v danom prípade vec nesprávne právne posúdil, keď správny právny predpis nesprávne interpretoval, pokiaľ sa vôbec nevyporiadal so skutočnosťou, ktorá bola judikovaná rozsudkom vo veci 6C/159/2006 tak, že darovacia zmluva zo dňa 19. 12. 2003 je absolútne neplatným právny úkonom, pričom jeho absolútna neplatnosť pôsobí ex tunc, t.j. od začiatku voči každému. S poukazom na uvedené O. L. a jeho manželka preto nikdy nemohli sa stať vlastníkmi sporných nehnuteľností, ktorých sa zmluva týkala a nadobudnutie vlastníckeho práva od nevlastníka, je taktiež absolútne neplatným právny úkonom. S poukazom na rímsku zásadu, ktorá sa uplatňuje aj v súčasnom platnom práve „nikto nemôže previesť na iného viac práv, ako sám má“ z ktorej existujú sice výnimky, avšak tieto sa nevzťahujú na daný prípad. Majú preto za to, že na základe absolútne neplatného právneho úkonu nedochádza k prevodu vlastníckeho práva, a preto ani nadobúdateľ nemôže vlastnícke právo ďalej prevádzať (bez ohľadu na dobromyseľnosť ďalších nadobúdateľov). V opačnom prípade by bol narušený princíp právnej istoty a rímskej zásady „nemo plus iuris“.

K odvolaniu žalobcov sa vyjadril žalovaný v 1. rade. Tento žiadal napadnutý rozsudok potvrdiť a žalovanému priznať náhradu trov konania, a to z titulu odmeny za právne zastúpenie advokátom. Vo vyjadrení uviedol, že na poslednom pojednávaní pred okresným súdom poukazoval na nedostatok vecnej legitímácie, ktoré skonštatoval aj sám prvostupňový súd, čo je podľa neho jedna zo základných podmienok konania.

Podaním doručeným súdu prvého stupňa dňa 13. 6. 2011 žalobcovia zobrali svoju žalobu v celom rozsahu späť. Žiadali napadnutý rozsudok zrušiť a konanie vo veci zastaviť. Pre prípad, ak by odvolací súd dospel k záveru o neprípustnosti späťvzatia ich odvolania, zotrvávajú na nimi podanom odvolaní.

K späťvzatiu žaloby sa vyjadril žalovaný v 1. rade podaním doručeným súdu prvého stupňa dňa 21. 7. 2011. Tento uviedol, že so späťvzatím žaloby nesúhlasí, pretože má za to, že sú vážne dôvody spočívajúce v právnom postavení žalovaného, ktoré odôvodňuje jeho záujem na prejednaní a meritórnom rozhodnutí vo veci s poukazom na to, že aby žalovaný v 1. rade sa už v budúcnosti nemusel obávať, že si niekto z dedičov bude robiť právny nárok na predmetnú nehnuteľnosť, a teda jeho postavenie ako vlastníka bytu nebude už neisté.

Rozhodovanie o späťvzátí žaloby má z procesného hľadiska prednosť pred rozhodnutím odvolacieho súdu o odvolaní, preto sa odvolací súd prioritne vyporiadaval s týmto procesným úkonom žalobcov.

Podľa ustanovenia § 208 O.s.p. ak je návrh na začatie konania vzatý späť, keď už rozhodol súd prvého stupňa, ale jeho rozhodnutie nie je dosiaľ právoplatné, odvolací súd rozhodne o pripustení späťvzatia. Súd späťvzatie nepripustí, ak druhý účastník s tým nesúhlasí. Ak späťvzatie pripustí, odvolací súd zruší rozhodnutie súdu prvého stupňa a konanie zastaví.

Z citovaného ustanovenia vyplýva, že rozhodnutie odvolacieho súdu o späťvzátí žaloby je závislé od vyjadrenia žalovaného. Ak sa žalovaný vyjadrí, že so späťvzatím nesúhlasí, je súd týmto stanoviskom viazaný a nemôže pripustiť späťvzatie žaloby. Vzhľadom k tomu, že žalovaný v 1. rade vyjadril nesúhlas so späťvzatím žaloby neostávalo odvolaciemu súdu iba rozhodnúť tak, že späťvzatie žaloby nepripúšťa.

Na základe toho odvolací súd sa vyporiadaval s odvolaním žalovaného v 1. rade, a to jednak z procesného hľadiska, keď mal za to, že napriek tomu, že odvolanie nepodalí ostatní žalovaní, títo tvoria spolu so žalovaným v 1. rade procesné spoločenstvo, a preto v prípade podania odvolania aj len jedným zo žalovaných vyvoláva toto účinky vo vzťahu k všetkým žalovaným.

Na základe toho odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo podľa § 212 ods. 1, 3 O.s.p. bez nariadenia odvolacieho pojednávania postupom podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a na základe toho dospel k záveru, že odvolanie žalobcov nie je dôvodné.

Súd prvého stupňa rozhodol správne pokiaľ žalobu zamietol s poukazom na to, že žalobcovia neoznačili za účastníkov všetky vecne právne legitimované osoby, ktoré tvoria v tomto konaní vecnoprávne spoločenstvo. S poukazom na správnosť záveru súdu prvého stupňa v tejto otázke nemá na vecnú správnosť jeho rozhodnutia vplyv ani skutočnosť, že tento založil svoj zamietavý výrok aj na ďalšom podľa odvolacieho názoru nesprávnom právnom závere.

Z dôvodu prvostupňového rozsudku vyplýva, že tento žalobu zamietol jednak z dôvodu, že síce považoval darovaciu zmluvu uzavretú medzi Z.. A.H. D., zastúpeným JÁ. L. ako darcom a obdarovanými O. L. B. Z. L. zo dňa 19. 12. 2003 za absolútne neplatný právny úkon. Mal však za to, že vyhovneniu žalobe bráni ochrana vlastníckeho práva a ochrana dobromyseľnosti účastníkov ďalších naväzujúcich právnych úkonov.

S týmto právnym názorom sa odvolací súd nestotožňuje, v tejto časti sa plne zhoduje s dôvodmi odvolania žalobcov. Pokiaľ bolo totiž v konaní vedenom medzi vecne legitimovanými osobami právoplatne rozhodnuté, že darovacia zmluva, na základe ktorej sa mali stať vlastníckymi ako obdarované osoby O. L. B. Z. L. je absolútne neplatným právnym úkonom, bránila táto skutočnosť uvedeným osobám možnosti platne previesť toto vlastnícke právo na ďalšie osoby. Bráni tomu jedna zo základných zásad civilného práva „nemo plus iuris“, „ad alium transfere potest quam ispo habet“ podľa ktorej nikto nemôže previesť na iného viac práv, než sám má. Pokiaľ teda nedošlo k platnému prevodu vlastníckeho práva na základe prvej zmluvy na A. L. B. Z. L., potom nemohlo dôjsť ani k platnému uzavretiu následnej zámennej zmluvy zo dňa 7. 6. 2004 a kúpnej zmluvy zo dňa 18. 4. 2006. Nad touto zásadou v občianskoprávných vzťahoch nemá prednosť ani ochrana dobromyseľného nadobúdateľa. Súdna prax v tejto ustálila, že ochrana dobrej viery nadobúdateľa nie je takej intenzity, aby zabránila vlastníckovi nehnuteľnosti účinne uplatňovať svoje absolútne vlastnícke právo (rozsudok MS SR 3 Cdo 144/2010).

Zamietavý výrok súdu prvého stupňa založil aj na ďalšom dôvode, a to na nedostatku vecnej legitimácie účastníkov. Tento právny záver považuje odvolací súd za správny. Nárok na určenie predmetu dedičstva sa musí v súdnom konaní viesť medzi všetkými osobami, ktoré pripadajú do úvahy ako dedičia po označenom poručiťelovi. Tieto osoby tvoria okruh hmotnoprávne legitimovaných osôb z dôvodu, že nemožno pripustiť, aby výrok o určení veci patriacej do dedičstva bol záväzný iba pre niektorých do úvahy pripadajúcich dedičov (ktorí boli účastníkmi občianskoprávneho konania), ale tento by nebol záväzný

pre ďalšie osoby, ktorým síce svedčí právo dedič, ale neboli účastníkmi uvedeného konania o určenie veci patriacej do dedičstva. Žalobu s takýmto nedostatkom je preto potrebné považovať za predčasnú a súd ju zamietne bez ohľadu na ďalšie skutkové tvrdenia v nej uvedené.

V kontradiktórnom konaní zodpovedá za okruh účastníkov konania žalobca, a teda jeho pochybenie v tomto smere má z procesného hľadiska za následok neúspech v konaní. Pokiaľ teda z dedičského konania vedeného po poručiteľovi Z.. A. D. vyplýva, že do úvahy ako zákonní dedičia pripadali ďalšie osoby, a to jeho sestra Z. C., resp. v prípade jej smrti, jej dedičia, bolo povinnosťou žalobcov označiť tieto osoby za účastníkov konania, a to bez ohľadu na to, že sa títo zdržiavajú na neznámom mieste. Občiansko-súdny poriadok pozná procesnú úpravu aj pre konanie s takýmito osobami zdržujúcimi sa na neznámom mieste.

S poukazom na tieto dôvody odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny podľa § 219 O.s.p. potvrdil.

Odvolací súd navyše poukazuje na skutočnosť, že z tohto právneho dôvodu, ktorý odvolací súd považuje za relevantný pre zamietnutie žaloby, sa nedotýkajú ani odvolacie námietky v odvolaní žalobcov.

Za správny považuje odvolací súd prvostupňový rozsudok aj vo výroku o trovách konania, pokiaľ tento s poukazom na ustanovenie § 150 ods. 1 O.s.p. prihliadol na okolnosti sporu a úspešnému žalovanému v 1. rade, ktorý popieral dôvodnosť žaloby, trovy nepriznal.

V odvolacom konaní sa však už o takúto situáciu nejednalo. Súd prvého stupňa totiž v dôvodoch zamietavého rozsudku uviedol konkrétne právne skutočnosti, ktorými zdôvodňoval nedôvodnosť nároku žalobcov a doručením rozsudku sa tieto dôvody dostali do dispozície samotným žalobcom a pokiaľ títo napriek tomu podaním odvolania vyvolali odvolacie konanie vo veci, v ktorom žalovanému vznikli trovy konania, zodpovedajú žalobcovia v súlade s ustanovením § 142 ods. 1 O.s.p. ako neúspešní účastníci v odvolacom konaní za náhradu trov konania žalovanému v 1. rade.

Tieto trovy konania žalovaného v 1. rade predstavujú odmenu za právne zastúpenie advokátom, a to za dva úkony právnej pomoci (vyjadrenie k odvolaniu a vyjadrenie k späťvzatiu žaloby) po 57 eur podľa § 11 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, ako aj z režijného paušálu 2 x 7,41 eur. Spolu takto trovy právneho zastúpenia žalovaného predstavujú sumu 128,82 eur.

Ostatní žalovaní si náhradu trov odvolacieho konania neuplatnili, a preto im nebola priznaná náhrada.

Výsledok hlasovania - pomer hlasov: 3 hlasy za (§ 3 ods. 9 tretia veta zák. č. 757/04 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.